

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare odată în săptămână: DUMINECA

<p>Prețul Abonamentului:</p> <p>Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr. „ „ „ pe 1/2 an . 2 „ 50 „ „ România și străinătate pe an . 14 franci „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „</p>		<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 3 tl., până la 200 de cuvinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Correspondențele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ”; eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografeii diecesane în Caransebeș</p>
---	--	---	---

Facerea omului

Textul istorioarei

1. Și a zis Dzeu (tot în ziua a șasa): „Să facem pe om, ca să stăpânească preste animale și preste tot pământul”. Și Dzeu formă pe om din pământ și suflă întrânsul suflet. Și Dzeu făcu un bărbat și o muere, pe Adam și pe Eva.

2. Așa s'au făcut ceriul și pământul și toate câte sunt întrânsele. Și în ziua a șaptea a odihnit Dzeu de toate lucrările sale. Și Dzeu binecuvântă și sânti ziua a șaptea.

Tratare

Tînta: Astăzi vă istorisesc: cum a făcut Dzeu pe om.

I, II.

Cine v'a făcut pe voi? Părinții: tata și mama. Dar pe părinți . . . pe moși . . . pe strămoși . . . ? Dară cine a făcut pe oamenii cei dintâi? Dzeu.

Prin ce se deosebesc oamenii de celelalte făpturi ale lui Dzeu (d. e. de un animal, de un pom ș. a.)? Prin forma corpului. Corpul omului are o formă mai frumoasă, mai gingașă . . . are o formă măreață. Din comparația corpului omenesc cu alte corpuri elevii vor observa acest fapt.

Oare mai are omul ceva, prin ce se deosebește de celelalte făpturi ale lui Dzeu? Omul poate să vorbească, să înțeleagă, să învețe, să gândiască, să voiească, să facă bine s. a. Poate scânnia, sau cartea, sau o pasere să vorbească, să înțeleagă . . . să voiească ca și omul? Nu. Deci trebuie să fie în om ceva, ce înțelege . . . voiește . . . și pe care noi nu-l vedem. Acest ceva este *sufletul*.

Oare pentru ce a făcut Dzeu pe om? Pentru ca să-l pună stăpân preste toate făpturile sale de pe pământ. Din „crearea lumii” elevii vor ști, că toate făpturile pământului s'au făcut pentru om; ear prin exemple învățătorul va arăta, că omul e stăpân preste ele, toate servesc

lui. Omul prinde, îmblânzește, ba poate chiar să ~~ucă~~ pe cel mai tare și mai sălbatic animal. Omul este stăpân și preste elementele naturii: foc, apă, fulger etc.

Resumare: Dzeu a făcut pe oamenii cei dintâi. Omul se compune din două părți: corp măreț și suflet nevăzut. Omul stăpânește toate ființele de pe pământ.

Predarea punctului 1. Reproducerea.

Cum a făcut Dzeu pe om? De unde e corpul . . . sufletul nostru? Să se încerce o asemănare între om și Dumnezeu.

*

Am zis, că omul trebuie să se roage, să mulțamească, să laude pe Dzeu pentru bunătățile, ce i-le-a dat. Când? În toată ziua, pentru că în toată ziua avem lipsă de Dzeu. Este însă o zi, în care oamenii se roagă . . . laudă pe Dzeu într'un mod deosebit. Aci învățătorul vorbește elevilor despre modul cum se serbează Dumineca în biserică și acasă. Așadară Dumineca gândim la Dzeu, cântăm, ne rugăm și mulțamim lui Dumnezeu, de aceea se și numește ziua aceasta zi *sântă*. Mai departe Dumineca odihnim, învățăm lucruri bune și folositoare în biserică, facem bine, de aceea se numește Dumineca zi *binecuvântată*. Dar cine a sântit și a binecuvântat ziua aceasta, și pentru ce? Ascultați!

Predarea punctului 2. Reproducerea.

Recapitularea activității lui Dzeu în cele șase zile. Ce a făcut Dzeu în ziua a 7? De ce a odihnit Dzeu în aceasta zi? Ce facem noi Dumineca? Pentru ce?

III.

Scoaterea învățăturilor privitoare la:

a) *Originea omului.*

Câți oameni a făcut Dzeu? Doi, pe Adam și pe Eva. Câți oameni sunt astăzi pe pământ? Nenumărați. Cine i-a făcut, de unde se trag ei? Dela Adam și Eva. Dacă Adam și Eva sunt părinții oamenilor, ear oamenii sunt fii lor, apoi ce sunt oamenii într'o olaltă? ~~Frați~~ Fie-care om [chiar și dușmanul] este fratele nostru, este aproapele nostru, pe care trebuie să-l iubim. Aceasta

poruncește și Dzeu. El zice: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți.“

Resumare: Toți oamenii se trag dela Adam și Eva. Toți sunt frați și trebuie să se iubească într'olaltă.

b) *Natura omului.*

Din câte părți se compune omul? Din corp și suflet.

Din ce a făcut Dzeu corpul omului? De ce este așadar corpul nostru? Dacă ați face voi un om din pământ, putere-ar acela să se miște, să vorbească... Nu, pentru că n'are suflet. Așadară corpul omului se mișcă... e viu, când are suflet. *Corpul fără suflet este mort.*

De unde are omul sufletul său? Dela Dzeu; Dzeu a suflat în om sufletul. Oare Dzeu are suflet? Dzeu este numai suflet, el n'are corp. Oare poate sufletul muri? *Sufletul este nemuritoriu.*

Ce am zis noi, că poate sufletul? Sufletul poate să înțeleagă... să voiască... Resumând tot, ce am zis, că poate sufletul, ajungem la concludsiunea, că *sufletul are minte și voință (liberă).*

Dară și Dzeu are aceste puteri (facultăți — în măsură absolută, căci Dzeu este atotînțelept, atotștiutoriu, atot liber etc.; la om sunt numai relative —) și de aceea zicem, că *omul este făcut după chipul lui Dzeu.*

Resumare: Corpul omului e din pământ. Sufletul lui e dela Dzeu. Sufletul omenesc este nevăzut (duh), cu minte și voință liberă și nemuritoriu, adică este făcut după chipul lui Dzeu. Corpul fără suflet e mort.

Cum este omul în asemănare cu celelalte făpturi? Omul este cea mai desăvârșită făptură a lui Dzeu.

c) *Menirea omului.*

Pentru ce ne-a făcut Dzeu atât de desăvârșiți și pentru ce a umplut pământul de bunătăți? Ca să ne bucurăm (v. m. s.). De ce a voit Dzeu să ne facă atâta bucurie? Pentru că ne iubește. Oare nu putea Dzeu să se lipsască de aceasta iubire? Ba da, dară el a voit, ca să aibe pe cineva, pe care să-l iubească și fericească. Cu ce putem noi respăți iubirea nemărginită a lui Dzeu? Tot cu iubire. Când iubim noi pre Dzeu? Atunci, când ascultăm și împlinim poruncile lui Dzeu.

d) *Provedința divină.*

Cât timp i-a trebuit lui Dzeu până a făcut lumea și pe om? Pentru ce a odihnit el în ziua a 7? A gătit aceea ce a voit să facă [nu a ostenit]. Lucră Dzeu și acuma? Prin exemple concrete învățătoriul va arăta elevilor că Dzeu și acuma e activ: el poartă grija de lume și de ființele din lume, *le sustine și cârmuește* [provedința].

IV.

„Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți“ (Mat. 12, 31). „Mulțămescu-ți, Doamne, că m'ai făcut într'un chip atât de minunat“ [Psalm 139 14]. „Noi iubim pe Dzeu, pentru că el ne-a iubit mai întâiu“ [I Ioan 4. 19]. „Dzeu dă tuturor vieață, suflare și toate“ [Fapt. 17. 25.]

V.

Să iubim deci pe toți oamenii, chiar și pe inimizii noștri. Aceasta poruncește și Dzeu. Când fi iubim? (Vezi

faptele îndurării sufletești și trupești ș. a.), Sântiți și binecuvântați Duminecile și sărbătorile, reținându-vă dela lucru, mergând la biserică și făcând fapte bune [porunca IV.]. Gândiți totdeauna la Dzeu mulțămiți-i pentru toate câte v'a dat și vă va mai da, împliniți poruncile lui, lăudați-I... cu un cuvânt *preamăriți pe Dzeu*, dacă voiți, ca și el să vă iubiască mai departe și să vă facă fericiți.

Raiul

Textul istorioarei

Și Dzeu plântă grădina în Eden și făcu să răsară din pământ tot felul de pomi, frumoși la vedere și buni la mâncare. Și Dzeu luă pe om și-l puse în grădina Eden, ca să o lucreze și păzască.

Și Dzeu porunci omului: „*Din toți pomii acestei grădini să mâncați dar din pomul, care se află în mijlocul grădinii, să nu mâncați, că veți muri.*“

Tratare

Ținta: . . . cum au trăit oamenii cei dintâiu.

Unde vor fi locuit Adam și Eva? Respunsurile au să se îndrepte într'acolo, că oamenii cei dintâiu au trebuit să locuiască într'o țară caldă, pentru că ei n'au avut nici locuință, ba nici chiar haine; ei au eșit goi din mâinile lui Dzeu. Ce vor fi mâncat ei? Pâne n'au putut să aibe, pentru că până la pâne trebuie să ari, să sameni, să trieri, macini... toate acestea nu le-au putut face Adam. Așa dar oamenii cei dintâiu trebuie, că s'au nutrit cu poame. Și în într'adevăr în țările calde sunt poamele mai bune, ca pe la noi (exemple). Ce vor fi beut ei? Apă din riu-rile, ce trebuie, că le-a avut aceea țară.

Resumare: Așadar cum va fi fost țara în care a trăit Adam și Eva?...

Să vedem.

II.

Predarea istorioarei. Reproducere.

Conversare asupra raiului și poruncii lui Dzeu. Explicarea cuvintelor și lucrurilor, pe care băeții să poate, că nu le-au înțeles.

Să se arete, cum a iubit Dzeu pe oameni și mai departe, punându-i într'o grădină — pe carea noi o numim *rai* — plină de toate bunătățile, pe cari omul le putea avea fără greutate. N'aveau lipsă de locuință, îmbrăcăminte, nutriment; erau totdeauna sănătoși, fără frică de animale și moarte. Adam și Eva erau fericiți.

Ce a cerut Dzeu dela Adam și Eva în schimb pentru atâta iubire? Să nu mănânce din un pom. Porunca aceasta a fost ușoară și Dzeu a dat-o oamenilor (cum vă dau și vouă parinții) — ba i-a amenințat cu moarte, dacă nu vor asculta-o — numai pentru ca să-i învețe la ascultare. Câtă vreme au ținut oamenii porunca lui Dzeu au fost nevinovați.

III.

Așadar Dzeu a iubit pe oamenii cei dintâiu. Iubește el însă și pe oamenii, cari trăesc astăzi... și pe voi?

Dă el și astăzi oamenilor bunătați? Dară voaue? El dă părinților, ear părinții dau copiilor. Și părinții iubesc pe copii. Și ce pretind părinții dela copii pentru aceasta? Ca să-i iubească. Cum arată copii iubirea cătră părinți? Prin ascultare. E lucru greu a asculta pe părinți? Nu, pentru că părinții nu dau copiilor porunci, pe cari ei nu le-ar putea împlini. Cum se simțesc aceia, cari împlinesc poruncile primite? Bine, ei sunt fericiți. Cum este copilul acela, care nu ascultă de părinți? Neascultătoriu și nu-și iubește părinții. Oare e bine a nu asculta de părinți? Nu, căci și Dzeu poruncește copiilor să iubească pe tatăl și mama lor (porunca V.). Oare ascultă de Dzeu copii, cari nu ascultă de părinți? Nu, ei nu ascultă nici de Dzeu nici de părinți și nu iubesc pe nici unul.

IV.

„Iubirea de Dzeu este, ca să păzim poruncile lui“ I Ioan 5, 3. — „Cinstește pe tatăl tău și pe mămă-ta, ca să-ți fie fie bine și să trăiești mulți ani pe pământ“ Eșire 20, 2—17.

V.

Iubiți deci pe Dzeu și împliniți poruncile lui; iubiți și pe părinții voștri și ascultați de ei!

Când iubiți pe Dzeu? Atunci, când împlinim poruncile lui. O poruncă de-ale lui Dzeu? Porunca a patra. Cum împliniți voi porunca aceasta? Dumineca nu lucrăm mergem la biserică, și facem fapte bune.

Când iubim pe părinți? Răspunsurile să fie casuri concrete și speciale din sfera de activitate a elevilor.

Pentru ce trebuie să iubiți . . . pe Dzeu? Pentru ce . . . pe părinți? Răspunsurile pot fi nenumărate însă învătătoriul va căuta, ca elevii să răspundă la întrebarea primă: „Pentru că el este Domnul și Dzeul nostru“ (porunca I), la întrebarea a doua: „Findcă Dzeu poruncește“ [porunca V].

Ce ați face voi dacă Dzeu v'ar fi dat porunca dată lui Adam și Evei? Dar' dacă v'ar zice cineva: „Măncați din pomul oprit, Dzeu a glumit, când a dat porunca aceea . . .“ ce ați face voi, a-ți mânca? Nu, noi iubim pe Dzeu și nu călcăm poruncile lui, căci asta e păcat.

Primatele Ungariei în curând va prezenta Majestății Sale o reprezentațiune, în care în numele episcopatului și al celor 10 milioane de catolici roagă pe Monarhul, să denege sancționarea proiectelor de lege, cari vatămă dogmele bisericii rom.-catolice, drepturile ei seculare și conștiința alor 10 milioane de cetățeni catolici. Textul reprezentațiunii nu s'a dat încă publicității, dară „M. Állam“ este informat cu toată pozitivitatea, că în ea se face provocare directă la jurământul de încoronare, la ceremonialul încoronării, la datorința nedespărțită de regatul apostolic de a apăra drepturile bisericii, care datorință și-au împlinit-o regii în decurs de 9 seculi, la iubirea și alipirea seculară a rom.-catolicilor cătră

tron și dinastie, precum și la multe pericole, cari din aprobarea acelor legi pot să provină pentru patrie, pentru principiul monarhic și chiar și pentru însă-și dinastia.

(Unirea)

Conferența dela Roma pentru — unirea bisericii ortodoxe cu cea apuseană. Presa europeană adusese știrea, că papa Leo XIII-lea a convocat la Roma o conferință a prelaților apuseni și ortodocși, ca să desbată cestiunea uniunii bisericii ortodoxe cu cea apuseană. Știrile mai proaspete au anunțat chiar, că mai mulți prelați din orient catolici și greco-catolici s'au dus la Roma, conchiemați, ca să pregătească calea cea mai ușoară pentru realizarea acestui scop și apoi să facă propagandă în acest sens.

Foaia „Revue d'orient“ din 16 Octomvrie n. ocupându-se cu aceasta cestiune sub titlu: „*L'unionne des eglises — irealisable*“ spune apriat, că uniunea nu se va putea face. Ea estrage din studiile teologului atenian Diomede Kyriakon (?) punctele de despărțire și apoi se ocupă cu starea actuala a bisericilor, arătând avantajele în biserică orientală față de cea apuseană, pentru care *uniunea e irealisabilă*.

„Pest. Lloyd“ din 17 l. c. n. a primit din Constantinopol următoarea telegramă:

Patriarhul grecesc a hotărît în ședința sa din urmă, ca la apelul papei Leo XIII pentru unirea bisericilor orientale cu cea apuseană să răspundă prin o simplă notă, cu acărei redactare să incredințeze membrul sinodului Nicefor Klikasi. Răspunsul sinodului va fi negativ. Un răspuns mai energic negativ întimpină enciclica papei din partea episcopatului armean, în al cărui răspuns se spune cătă nenorocire și frecări a produs între popoară forțarea ideii de uniune a papilor. *Unirea sub guvernul absolutistic al ierarhiei catolice este o utopie și zelarea pentru realizarea ei va provoca numai ură și certe, ear nu iubire, după cum cere învățătura lui Cristos.*

(Telegraful)

Greșelile învățătorilor

de James L. Hughes

— în românește de V. Goldiș. —

E greșală, dacă întrebi lecțiunea dela toți școlarii pe rând. Mulți învățători încep examinarea cu școlariul cel mai de aproape din banca primă și

ocupându-se de-ocamdată numai cu acest școlariu, ca și cum numai el ar exista în clasa întreagă, trec apoi tot așa la vecinul școlariului esaminat și așa mai departe cu clasa întreagă, dacă preste tot oara va ajunge pentru esaminarea în felul acesta a clasei întregi. Un astfel de învățatoriu nu va putea instrua de-odată decât un singur copil. Pentru atari dascăli chiar clasa ar trebui să fie compusă dintr'un singur copilăș, pentru ca ei să poată domina de-odată clasa întreagă.

Este greșală, dacă mai întâiu provoci pe un școlariu și numai după aceea pui întrebarea. Până ce n'ai pronunțat întrebarea nu este permis să numești pe nici un școlariu și nici să nu faci vre-o mișcare sau să arunci vre-o privire, care ar prevesti, care școlariu va avea să răspundă. Mulți învățatori au acel obicei rău, că punând întrebarea se uită țintă la acel școlariu, dela care așteaptă răspuns. Trebuie să ne ferim cât se poate de aceasta așa, că nici un școlariu să nu poată simți intențiunea învățatorului în privința aceasta. Fie-care școlariu trebuie să știe, că el poate fi provocat să răspundă la fie-care întrebare. Astfel toți școlarii vor fi tot-deuna atenți. Din contră, dacă esaminarea se face în șirul vedit al școlarilor, atunci cei esaminați nu vor mai fi cu atențiune la întrebări și răspunsuri, ci vor conversa între sine despre treburile lor copilărești. În o astfel de clasă ordinea bună nu se poate susține pe cale naturală.

E greșală, dacă repezezi întrebarea de dragul acelora, cari n'au auzit-o. Cel ce face așa, provoacă deadreptul pe școlari să nu fie atenți. Dacă școlariul știe, că întrebarea se pune numai odată, atunci el va fi atent numai decât la cea dintâiu pronunțare a întrebării. Dar dacă el va ști, că atunci când vrei vre-un răspuns dela el, tu tot-deuna mai întâiu îl deștepți din starea sa distrasă și apoi îi mai pui încă odată întrebarea, atunci se fi sigur, că el tot-deuna va aștepta aceea deșteptare. Când nu știe *întrebarea*, școlariul merită o pedeapsă mai mare decât atunci, când nu știe *răspunde* la aceea întrebare.

E greșală, dacă privești într'una la acel copil, care tocmai răspunde. Căci dacă e un copil în clasă, pe care nu trebuie să-l supraveghem, apoi tocmai cel ce răspunde este acela. Să fim siguri, că acela va fi la tot cazul atent. La el nu trebuie să ascultăm, decât numai cu urechea, pe ceialaltă însă trebuie să-i observăm cu ochii. Mulți învățatori, când copii citesc, își impart atențiunea între carte și între școlariul, care citește. Un astfel de învățatoriu nici odată nu va avea o clasă bine disciplinată și care să se intereseze de trebile școlii; e ușor de înțeles, că nici cartea, nici copilul cetitoriu n'are trebuință de ochiul învățatorului.

Este greșală, dacă ești sclavul unui manual de școală. Nu este destul, că învățatoriu să știe numai

tese, reguli și exemple, ci el trebuie să înțeleagă principiile. Are o slabă idee de chemarea sa acel învățatoriu, care esaminează numai din cuvânt în cuvânt cele cuprinse în manual. Școlarii trebuie să prelucere independet cele cuprinse în manual, dar și învățatoriu trebuie să se convingă de rezultatul învățării lor așa, că aplică cu școlarii în mod practic ceea-ce ei au învățat din carte. El nu trebuie să se mulțamească cu atâta, că școlarii știu recita cele învățate. Manualul nici odată nu poate înlocui pe învățatoriu.

Este greșală, dacă dai lecțiune școlarilor, fără ca să o fi explicat mai nainte. Cea mai insemnată datorință a învățatorului este, ca să-i învețe pe școlari, cum să învețe și ce mai ales să învețe din fiecare lecțiune. Când lecțiunea dată o explicăm numai mânezii sau când numai ulterior le arătăm școlarilor, ce ar fi trebuit mai ales să învețe, sau când nu le spunem, cum să învețe și de unde pot să-și procure lămuririle necesare, asta este tocmai așa, ca și cum am trimite pe copii într'o pădure seculară, ca să ne aducă lucruri, pe cari nici odată nu le-au văzut și de cari noi nici odată nu le-am vorbit.

Este greșală, dacă copiilor mici le dai prea multe ocupațiuni domestice. Intellectul tinăr nu este ertat a-l sili la o forțare prea mare sau prea îndelungată. Dacă intelectul copilului este ocupat zilnic 5—6 oare în școală, atunci am cam ajuns acel punct de oboseală, peste care munca spirituală devine hotărît stricacioasă. Atât din punctul de vedere al dezvoltării trupesti, cât și cu privire la munca spirituală este cu mult mai bine, dacă până la vârsta de 12 ani copilul va avea numai puține ocupațiuni domestice. Munca de acasă trebuie să fie de așa, încât copilul să o poată isprăvi singur, fără nici un ajutoriu. La tot cazul prin ocupațiunile domestice cruțăm timpul școlii și această muncă de casă copilul și-o poate împărți după cum îi vine lui mai bine la socoteală. E o cestiune de mare importanță însă, ca ambițiunea învățatorului sau vanitatea părintilor să nu împedece pe copil în dezvoltarea sa naturală prin aceea, că deja în vârstă prea tineră îl încarcă cu o muncă prea mare sau cu o muncă, care pretinde o încordare prea îndelungată. E peste ori-ce îndoială, că mulți din cei, ce au absolvat școli, în modul acesta s'au tîmpit. Huxley zice: „Devastarea grozavă pe terenul educațiunii moderne vine de acolo, că prin continue esamene de emulațiune oamenii tineri sunt siliți la o muncă prea intensivă. Mulți oameni cuminte (care de bună samă n'au fost prematuri) au afirmat despre prematuri în genere, că aceia toți înainte de prânz sunt cu spirit, dar după prânz sunt proști.“ Nu știu și nici nu vreau să afirm cu toată hotrrea, dacă această afirmare se potrivește sau ba în genere la cei prematuri; dar este sigur, că afirmațiunea citată se

adevereste la acei nefericiți copii, pe care școala îi sileste să se coacă înainte de vreme. Până la un timp al vieții lor acești indivizi sunt inteligenți, eară după aceea devin proști. Escesele spirituale preatimpurii, — cărțile și scrisoarea, — de mult au istovit din acești nefericiți toată puterea și vioiciunea pe care ei ar fi trebuit să și-o conserve pentru lupta de existență a vieții practice. Fortărea impusă crecerului lor, încă slab, a obosit facultățile lor și triumfurile lor nedemne și copilărești i-au demoralizat înainte de a se începe munca reală a vieții. Eu nu sunt prietinel trândăviei, dar tinerețele au mai mare trebuință de odihnă chiar și decât bătrânețele; și veselia, puterea de voință și de muncă, care caracterizează pe omul succeselor, — foarte adese-ori nu este rezultatul oarelor petrecute în muncă, ci a oarelor copilăriei petrecute în tignă și neactivitate.

Trei, Doamne, și toți trei...

În timpul scurt de abea 6 săptămâni acum pentru a treia oară am ajuns a ne împlini trista datorință să anunțăm cetitorilor nostri lovitura cea crâncenă, ce a suferit-o D-I. Profesor Sêrbu. D-Sa a pierdut și ultima mângăiere, ce i-a mai ramas, a pierdut și pe al treilea fiu al seu pe Traian, care suferind și el de difterie scăpase prin rara putere de rezistență și prin zelul D-lui Dr. Popasu din acest teribil morb, însă nu putu scăpa de urmările acestui morb și după o suferință de 6 săptămâni a murit Duminecă în 9 Octomvrie la oarele 1 $\frac{1}{4}$ noaptea.

Colegii, tinerimea de la institutul teologic-pedagogic și amicii familiei întristate a făcut tot ce le a fost posibil pentru a mângăia pe jalnicii părinți, dacă preste tot mai poate fi mângăiere la atâta nefericire.

Îngropăciunea a avut loc Luni în 10 Octomvrie, la care a participat numărul public în frunte cu Prea Cuvioșia Sa Părintele Arhimandrit Filaret Musta, apoi colegii și elevii institutului teologic-pedagogic.

Ceremoniile funebrele le-a săvârșit POD. protopresbiter Andreiu Ghidiu cu asistința preoților Ioan Stoian și G. Buru; iar cântările le-a executat corul combinat al reuniunii de cântări și al elevilor.

După terminarea ceremoniilor funebrele elevul de cursul al III. de teologie Iosif Curuț rosti o cuvântare, în care încercă a consola pe jalnicii și atât de greu cercații părinți iar după cuvântare elevul de cursul al II. de teologie Munteanu declamă următoarea elegie ocașională:

Motto: O floare când se stinge, profumul ei ne lasă,
Purtat cu gingășie d'al verii dulce vânt:
Așa și tu, o, scumpe, trușește ne lipsești,
Dar prin a ta iubire tot întră noi trăiești.

(Zacharie Boiu).

E zi de jale-adencă! Pe cerul frumosul soare
Apare ca 'ntr'o haină de doliu îmbrăcată;
Natura tainic plânge cu frunza care moare, —
Un tată-și plânge pruneul, că 'n lacrimi l'a lăsat!

Și o maică mult doioasă stând tristă, 'ngenunchiată,
La pruncu-i mort privește și zice cu amar:
„Ah! trei avut-am, Doamne, toți voiși de-odată
Să și-i aduc de jertfă pre sântul teu altar!“

Dar glas din cer răspunde: — „În lume nu-i iubire
Mai sfântă, mai curată, decât la Dumnezeu;
Voi plângeți pruncii vostrii, dar ei în fericire
Trăesc lipsiți de grijă; de chinul vieții greu!“...

Deci, ce-ați mai plânge oare când mână cea cerească
Așa a vrut să fie, o bunilor părinți?
Când nalta Provedință în ceriu o să-i unească:
Tustrei în fericire, nici unu'n suferinți!!!

O, Doamne-Atot-Puternic, Stêpâne Indurate,
Tu cea ce prin moarte viața dăruiești:
Revarsă mângăiere din milele-ți bogate
Pre ranele durerii părinților trușești;

Trimite-le, Cuvinte, a dragostii virtute,
Ca și 'n dureri să vadă puterea sfânt' a Ta, —
Și 'n inimă să-și scrie: că toate ce-s făcute
Menite sunt în lume pe Tine-a Te-adora!!!

În fine răsunară acoardele triste ale jalnicului cântec
„Pasagere, dormi lin“, cu care se termină tristul act.

Familia întristată a emis următorul anunț funebral:

Cu inima sfâșieată de durere, care nu se poate exprima prin cuvinte, aducem la cunoștința tututor rudeniilor și cunoscuților, că iubitul și vecinic neuitatul nostru fiu Traian Sêrb, în al 5-lea an al scurtei sale vieți, și-a dat blândul suflet în mâinile Făcătorului său, aztăzi în 9/21 Octomvrie, dimineata la oara 1 $\frac{1}{4}$.

Rămășițele pământești ale scumpului adormit în Domnul se vor așeza spre odihnă vecinică, după ritualul ortodox oriental, în cimiteriul bisericeii gr. or. române cu chramul S. Ioan, Luni în 10/22 Octomvrie a. c., la oarele 3 după amiază.

Dormi în pace drăguțul nostru fiu, împreună cu micuții tei frățiori, cari numai de curând și-au pregătit calea, dela care nici unul nu vè mai întoarceți! — *Caransebeș*, în 9 Octomvrie 1894. — *Gerasim Sêrb* tată. — *Ana Sêrb* n. *Trettina* mamă.

Esprimându-ne condolențele noastre D-lui și Doamnei Sêrb le dorim, ca Atotputernicul să-i ferească în viitoriu de astfel de cercări prea grele.

Higiiena

Remediul contra difteritei

Difterita e o boală, care nu cruță nici tronul monarhilor, nici bordeiul sêracilor; ea reclamă fără milă numeroase victime între copilași.

Angina difteritică e unul dintre dușmanii cei mai înverșunați, contra căruia medicii au luptat cu tot felul de mijloace, cu diverse arme, însă adversarul a rămas neînving.

Numărul mijloacelor întrebunțate contra difteritei trece preste o sută și mai în fie-care zi eralăudat un mijloc nou, cu care vre-un medic pretindea a fi avut succese. Colegii se foloseau cu zel de ocașie spre a se convinge da eficacitatea remediului preconizat, dar în scurt timp ajungeau la

cunoștința, că nici acest mijloc nu era mai bun, și nici mai rău decât celelalte.

Cu toate acestea se făceau noave încercări cu alte mijloace. Tuturor substanțelor întrebuințate le lipsea constanța, efectului; unuia îi folosea, altuia nu, și astfel mai fie-care medic își forma metoda sa proprie de a trata difterita. De aceea marele medic de copii, Henoch, mărturisește cu o resignare oare-care zicând: casurile cele ușoare scapă; cele grave mor.

Cu atât mai mare a fost bucuria și entuziasmul tuturor, când profesorul *Behring* a făcut cunoscut un nou remediu contra difteritei, descoperit de dânsul și a comunicat rezultatele obținute. Descoperirea acestui mijloc nu se datorește întâmplării sau empiriei, ci unei munci asidue și îndelungate. El nu se câștigă pe cale chimică, ci se găsește în organismul animalic. Acesta e un punct cardinal, în care remediuul cel nou se deosebește de celelalte vechi. Această substanță vindecătoare e conținută în sângele și în laptele animalelor imunizate contra difteritei. Bacteriologia, această ramură mai nouă a medicinei, a fost punctul de plecare, dela care s'a ajuns remediuul. Până s'a ajuns însă la scop, au fost de învins multe dificultăți. Au fost sacrificate mii de animale, până ce s'a ajuns la acest medicament, rezimat pe un fundament științific solid.

Acest remediu nu e vătămătoriu nici în dozele cele mai mari, însă valoarea lui cea mai mare este efectul său specific, asupra virusului difteritic. Moartea nu o produce bacilul difteritic, ci virusul sau veninul, pe care îl produce și îl trimete prin sânge în tot corpul. Medicamentul e un antidot specific, care paralizează virusul difteritei, îl înlătură cu totul sau cel puțin îl slăbește.

Cu cât acțiunea virusului difteritei în corp va fi combătută mai curând, cu atât mai mari sunt șansele de succes; cu cât însă întârziem mai mult și dăm veninului timp să se întindă în organism, cu atât mai mici vor fi șansele de vindecare. De aceea părinții se nu aștepte nici un moment după manifestarea boalei, să nu aștepte până va fi deja prea târziu, ci fără întârziere să alerge la medic. Mijloacele de astăzi ale microscopiei și bacteriologiei permit a distinge ușor difterita de alte asemenea boale, însă nepericuloase, și dacă părinții nu vor întârzia a cere ajutorul medical la timp, atunci și remediuul aplicat imediat își va face datoria.

Când într-o familie se bolnăvește un copil de difterită, ceilalți copii trebuiesc vaccinați cu remediuul cel nou (serum); tot așa se se face mai ales când difterita izbucnește într-o școală. Dacă se bolnăvește din nou un individ, care a fost vindecat odată, el are în sine deja o cantitate oarecare de antidot, care micșorează mult gravitatea boalei.

Profesorul Ehrlich a făcut descoperirea prea importantă, că antidotul se găsește și în laptele animalelor imunizate. El a găsit prin cercări geniale

că animale tinere, cari au supt la o mamă imunizată contra unei anumite boale, au devenit și ele imune contra celei boale. Se speră că pe viitorii copii vor putea fi apărați și vindecați de difterită, dându-li-se să bea lapte imun. „*Constituționalul*“

Varietăți

Băi de aur în Bănat. Un consorțiu din Budapesta a cumpărat dela societatea căilor ferate de stat austro-ungare băile de aur și de argint, cari se întind între Bocșamontană și Docnecea pe un teritoriu de vr'o două milioane stânjeni cuadrați. Activitatea în aceste băi se va începe cât mai curând sub conducerea consilierului de băi Iuliu Bauer din Gratz și sub conducerea inginerului Otto Oehne din Freiburg.

Statistica divorțurilor. Hoeton, membrul parlamentului englez, publică în revista „New Review“ următoarea statistică a divorțurilor în Europa: În Anglia se vine la 577 căsătorii un divorțiu, în Rusia la 450, în Scoția la 331, în Austria la 184, în Belgia la 169, în Ungaria la 145, în Suedia la 134, în Holandia la 132, în Franța la 62, în Danemarca la 36, în Italia la 421 căsătorii un divorțiu. Dintre orașele mari mai rău stă în Berlin, unde la 17 căsătorii se vine un divorțiu, în Viena la 43, în Paris la 13. Cunună se cuvime districtului Tolland în Statele-Unite, unde din câte șase căsătorii una se desface prin proces.

Ministrul de culte și învățătorii confesionali. Ministrul de culte, baronul Roland Eötvös, a provocat pe inspectorii de școli, ca în casuri de acelea, când pentru calificățiune neîndestulătoare ar avea de obiecționat contra punerii în post a vre-unui învățătoriu poporal confesional, împrejurarea aceasta în prima linie să o comunice autorităților bisericești respective și să le roage a face dispozițiunile de lipsă. Și numai dacă aceste nu s'ar efeptui, atunci să raporteze ministrului, care apoi la rândul său va dispune, ce are să se întâmple.

Mare nenorocire în Anina. Din mai multe părți am căpătat raporturi, cari confirmă preadureroasa știre despre marea nenorocire întâmplată în băile de cărbuni dela Anina. Anume Sâmbătă în 10 Octomvrie n. dimineața a explodat gazul în „Rona Schacht“ și „Tynfeld“ cu o nespusă putere nimicitoare. Până acum s'au scos morți și părliți 38 inși; ear pe alți 13 a fost cu neputință a-i scoate până azi. După mari încordări a succes a mântui 150 lucrători cu viață. Unul din corespondenți ne scrie, că cei mai mulți nenorociți sunt Români, anume 20 din Sasca și 8 din Ciclova și alți din alte comune. Căpitanul montan și primpretorul cercului încă au sosit la locul catastrofei, unde se continuă lucrările de mântuire, pentru că în băile dela Anina sunt aplicați preste 300 de lucrători — scrie *Dreptatea*.

Apucături iesuitice. Mai mulți preoți din diecesa noastră au primit din B.-Pesta un *apel*, care-i provoacă să treacă la biserica romano-catolică. Apelul e însoțit de o declarațiune. Acei preoți, cari subscriu declarațiunea, adică, *își vind legea strămoșească*, primesc o carte ungu-rească, al cărei preț e 24 coroane. Fariseii și Cărturarii au promis și au dat lui Iuda mai mult [după banii noștri cam 79 de coroane]! În numărul viitoriu mai mult.

Noroc! D-l D. Cojocariu, oficiant la societatea du-năreană, în Orșova, a câștigat zilele acestea cu o loasă rudolfiană 10.000 fl.

Posta Redacțiunii.

D-lui J. în L. Am primit. Vom întrebuița la timpul său.
D-lui L. în Marcovej: Trimite-ne apelul și cartă.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățatoriu la școala comunală elementară, cu limba de propunere română și magiară, din comuna Zold.

Emolumentele sunt:

1. Salariu 300 fl.
2. 16 metrii de lemne.
3. Scripturistica 5 fl.
4. Cuartir cu un juger grădină pentru legumi.

Cei ce doresc a ocupa acest post sunt îndatorați, a-și înainta recursurile în limba magiară și provăzute cu timbrul necesar înaltului ministeriu reg. ung. de culte la comisiunea administrativă a comitatului Caraș-Severin până la 6 Noemvrie st. n. 1894.

Alesul învățatoriu este îndatorat a purta și cantoratul după ritul gr. or. român.

Zold în 1 Octomvrie 1894. 1—3 [67]

Scaunul școlariu.

Concurs

Pentru întregirea definitivă a postului de paroh în parohia de a II-a clasă din comuna Lăpușnic, protopresbiteratul Mehadiei, să scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumente:

1. Salariu în bani gata 300 fl. v. a. în loc de stolă și bir, luând afară cununiile, pentru cari parohul are să primească în tot luat câte 4 fl. v. a. de fie-care cununie; apoi cetirea evangeliștilor la morți, parastase și alte funcțiuni parohiale mai mici, pentru care are să primească competența după usul local.

2. Sesiunea parohială completă de 34 jugere.
3. Cortel parohial în natură cu grădină de legumi.

Reflectanții cu calificațiunea recerută sunt poftiți a-și trimite recursurile lor instruate conform statutului org. și regulamentului pentru parohii la P. O. D. Protopresbiter tractual Mihail Popoviciu în Orșova și a se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserica parohială.

Lăpușnic din ședința comitetului parohial ținută în 23 Septemvrie 1894.

[64] 3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Mihail Popoviciu protopresbiter.

Edict

Zenobie Miu din Cacova cercul Oraviței comitatul Caraș-Severin părăsind pre soția sa legiuită Floarea născ. Nedelco, și de mai mult timp neștiindu-i-se locul de ubi-bațiune, pre basa decisului Venerabilului Consistoriu diecesan al Caransebeșului ddto 11 Iunie 1893 Nr. 36 B. prin aceasta este citat conform §-lui 122 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cauze matrimoniale a se presenta nesmintit înaintea scaunului protopresbiterat gr. or. rom. al Oraviței în termen de patru luni dela prima publicare a acestui edict în „Foaia diecesană.”

La cas de neprezentare, după trecerea termenului indicat, se va purcede conform §-lui 123 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cauze matrimoniale.

Oravița la 24 Septemvrie 1894. 2—3 [65]

Alesandru P. Popoviciu
protopresbiter, ca președinte.

Mitrofan Simu
not. scaun.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de învățatoriu dela școala confesională gr. or. din Srediștea-mică să scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile de recurgere dela prima publicare în Foaia diecesană.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în bani 300 fl.
2. Șasesprezece metri de lemne, din cari are a se încălzi și școala.
3. Pentru conferințe 10 fl.
4. Paușal scripturistic 5 fl.
5. Doauă jugere de pământ de arătură.
6. Cortel liber cu grădină de legumi.
7. Dela înmormântări unde va fi poftit 50 cr.

Reflectanții își vor instrua recursurile cu documentele recerute și, adresându-le comitetului parohial, le vor trimite oficiului protopresbiterat gr. or. al Vêrșetului în Srediștea mică via Versecz. Afară de aceasta petenții se vor presenta în atare Duminecă sau sârbătoare în st. biserică, dar nu în ziua de alegere.

[66] 2—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu oficiul protopresbiterat.

**În Tipografia și Librăria diecesană
au apărut și se află de vindut următoarele cărți:**

Dr. Petru Barbu: Catechismul religiei ortodoxe-răsăritene pentru școalele populare. 1893. Carte aprobată de Ven. Consistorii din Arad și Caransebeș. Prețul 20. cr.

— **Istoria biblică** pentru școalele medii. Prețul 30 cr.

Traian Barzu: Instrucțiune practică despre purtarea socoților și administrarea averilor bisericesti. 1891. Prețul 1 fl.

Ioan Bartolomeiu: Schițe istorice și culturale despre teritoriul fostului regiment ces. reg. grăniceresc Nr. 13. român bănățan din cei 6 ani din urmă ai existenței lui 1866—1872. Prețul 40 cr.

Patriciu Dragalină: Geografie pentru institutele pedagogice și școalele secundare (după H. Guthe-Wagner). Tomul I. *Geografia fizică și descrierea continentelor Australia, America, Africa și Asia.* 1892. Prețul 1 fl.

Dr. E. Elefterescu: Igiena poporală. 1892. Prețul 45 cr.

Enea Hodoș: Manual de Istoria literaturii române. 1893. Prețul 2 coroane, 50 de bani.

— **Ântăia carte de scriere și cetire.** Ediția I. 1894. Prețul 50 de bani (25 cr.)

— **Poezii populare din Bănat, I.** 1892. Prețul 2 coroane 60 de bani.

— **Cântece cătănești,** reproducere din „Poezii populare din Bănat“. Prețul 8 cr.

Dr. Leo Mureșan: Igiena română 1892. Prețul 1 fl.

Vasile Măndreanu: Elemente din Gramatica română în școalele primare urbane și rurale aplicată la bucăți de cetire. Manual pentru elevii din clasa a II și a III primară. Partea I. Edițiunea a cincea. Carte autorisată de Minist. cultelor și al instrucțiunii publice și Consistoriul diecesan. 1892. Prețul (în loc de 40) 30 cr.

Dr. Iuliu Olariu: Introducere în cărțile Testamentului V. și N. Prețul 2 fl. 50 cr.

— **Scrierile Părinților apostolești traduse.** 1892. Prețul 75 cr.

— **Evangeliiile după Mateiu, Marcu și Luca,** comentate. Prețul 2 fl. 80 cr.

Ochtoichul cel mic sau cele opt glasuri (cu litere străbune) 1892. Prețul 75 cr.

B. Szörényi: Geografia comitatului Caraș-Severin, pentru clasa III. a școalelor populare. Edițiunea II. 1892. Prețul 36 cr.

— **Manual de geografie** pentru elevii din școalele populare compus pe baza planului ministeriului cultelor și instrucțiunii publice. 1894. Prețul 35 cr.

Ioan Velovan: Istoria biblică a testamentului vechiu și nou pentru tinerimea dreptmăritoare-resăriteană din școalele populare române. (Școlarii din despărțământul (anul) II) 1893. Prețul 8 cr.

— **Istoria biblică a testamentului vechiu** pentru tinerimea dreptmăritoare resăriteană. (Școlarii din despărțământul (anul) III). 1893. Prețul 15 cr.

— **Istoria biblică a testamentului nou** pentru tinerimea dreptmăritoare-răsăriteană. (Școlarii din despărțământul (anul) IV). 1893. Prețul 20 cr.